

To: (10)(2e) (10)(2e) @om.nl; DJOA.CBZ (10)(2e) @minjenv.nl
Cc: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl; (10)(2e) @om.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Wed 1/15/2020 6:50:09 PM
Subject: RE: Brief aan CLW i.v.m. handleiding
Received: Wed 1/15/2020 6:50:10 PM

Gezien, we zullen de bewindspersoon vanavond nog informeren.

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@om.nl>
Datum: woensdag 15 jan. 2020 7:48 PM
Aan: DJOA.CBZ <(10)(2e)@minjenv.nl>
Kopie: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>, (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>, (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>, (10)(2e) @om.nl
Onderwerp: Brief aan CLW i.v.m. handleiding

Beste collega,

Bijgaande brief wordt morgenochtend aan CLW verzonden. Zie het ambtsbericht dat we hierover stuurden (maandag jl. 13.20 uur). Ons verzoek is dit zo snel mogelijk onder de aandacht van de minister te brengen omdat onze PG er a.s. maandag ook over spreekt met minister VWS De Jonge. Minister Grapperhaus weet dat overigens ook.

Reden om het jullie te sturen is de aandacht die deze brief kan krijgen in de media. Het is dan vervelend als de minister het uit deze media moet vernemen.

Hartelijke groet,

(10)(2e)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

To: Grapperhaus, F.B.J. - BD/AL [(10)(2e)]@minjenv.nl
Cc: [(10)(2e)] - BD/AL [(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA [(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/JBOZ [(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/JBOZ [(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DBO [(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DBO/ADVIES [(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DCOM/P&B [(10)(2e)]@minjenv.nl
From: [(10)(2e)] - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Wed 1/15/2020 9:30:57 PM
Subject: Openbaar Ministerie stelt geen strafvervolg in tegen CLW; stuurt een waarschuwingsbrief
Received: Wed 1/15/2020 9:30:58 PM
[BJZ 54106.pdf](#)
[Brief aan CLW 15-1-20.pdf](#)

Geachte minister van Justitie en Veiligheid,

Het PaG meldt ons via een ambtsbericht dat [(10)(2g)/(11/11)]

[(10)(2g)/(11/11)]

De brief - die morgen wordt verzonden - treft U ook aan in de bijlage.

Vr, gr, [(10)(2e)]

To: DJOA.CBZ[(10)(2e)]@minjenv.nl]
From: [(10)(2e)] - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Fri 1/17/2020 2:43:50 PM
Subject: FW: Openbaar Ministerie stelt geen strafvervolg in tegen CLW; stuurt een waarschuwingsbrief
Received: Fri 1/17/2020 2:43:50 PM

TKN (VWS is geïnformeerd over CLW).

Van: [(10)(2e)] - BD/DJOA/JBOZ

Verzonden: donderdag 16 januari 2020 08:22

Aan: [(10)(2e)]

Onderwerp: Openbaar Ministerie stelt geen strafvervolg in tegen CLW; stuurt een waarschuwingsbrief

Ha [(10)(2e)].

(10)(2g)/(11)(1)

Groet,

[(10)(2e)]

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e) @om.nl; (10)(2e) (10)(2e) @om.nl
From: (10)(2e)
Sent: Mon 3/30/2020 9:31:49 AM
Subject: RE: Kamerbrief CLW handleiding
Received: Mon 3/30/2020 9:31:53 AM
Kamerbrief CLW concept met aanpassingen.docx

Ha (10)(2e),

Ik dacht er toevallig laatst nog aan maar toen kwam Corona langs en waren er andere prioriteiten. Fijn dat jij het overneemt van (10)(2e).

Je vraag hieronder begrijp ik wel, maar kan ik helaas niet voor je oplossen.

(10)(2g)/(10)(2c)

(10)(2g)/(10)(2c)

Mijn advies zou zijn om in de brief aa de Kamer daarom geen conclusie op te nemen, maar de vraag open te laten. Ik stuur het document terug met enkele voorstellen tot aanpassing. Ook een vraag aan het slot over wat het departement (samen met VWS) gaat doen m.b.t. de positiefrechtelijke verplichtingen. Het is denk ik goed daar nog eens naar te kijken. Ik snap uiteraard dat in de tijden van de huidige crisis dit niet iets is voor de korte termijn.

Ik log zo weer even uit want ik moet vandaag en morgen iets anders doen. Woensdag ben ik er weer. In de cc mijn collega's in het medisch cluster. (10)(2e) (10)(2e) heeft het stokje van (10)(2e) overgenomen.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl

Verzonden: maandag 30 maart 2020 10:05

Aan: (10)(2e)

Onderwerp: Kamerbrief CLW handleiding

Hoi (10)(2e),

Ik zag dat jij betrokken was bij het AB over de CLW handleiding. Wij moesten nog een Kaperbrief schrijven nav de toezegging in de beantwoording op Kamervragen. (10)(2e) kwam hier maar niet aan toe, vandaar dat ik dit nu voor haar afhandel. Bijgaand de concept brief die graag met je afstem. Ik vind dat het punt 'hulp' een wat open einde heeft in het AB en nu ook in de brief. Bevat de handleiding geen instructies maar alleen algemene adviezen waardoor er geen sprake is van hulp? Ik mis eigenlijk de conclusie hierop. Zou jij daar misschien naar kunnen kijken?

Alvast dank.

Groet,

(10)(2e)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Thur 4/2/2020 7:25:04 AM
Subject: RE: Kamerbrieven
Received: Thur 4/2/2020 7:25:05 AM

Hoi (10)(2e),

In antwoord op jouw vraag: hier is nog niet naar gekeken, dus wetgeving of beleid hebben zich hierover nog niet gebogen.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Verzonden: maandag 30 maart 2020 16:32

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Onderwerp: RE: Kamerbrieven

Hoi (10)(2e),

Toch nog even een vraagje. (10)(2g)/(11)(1)

(10)(2g)/(11)(1)

(10)(2g)/(11)(1)

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 13:49

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamerbrieven

Ja, inderdaad. Ik denk dat deze documenten volstaan voor het kunnen schrijven van de kamerbrief. Fijn dat jij dit oppakt!

Ik ga weer verder met Utrecht.

Groet!

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 13:45

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Onderwerp: RE: Kamerbrieven

Ja, die van oktober 2019. Die had (10)(2e) meegestuurd. Daar is de toezegging gedaan om de Kamer te informeren over de beslissing van het OM. Die bedoel je denk ik?

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 13:43

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamerbrieven

Ha (10)(2e),

Je kent ook de beantwoording van de kamervragen waarin deze toezegging is gedaan?

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 13:40

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

<(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Kamerbrieven

Hoi (10)(2e) en (10)(2e),

Sorry dat ik jullie stoer tijdens de Utrecht werkzaamheden. Ik ben bezig met de Kamerbrief oer de beslissing van het OM over CLW. Ik heb de digijustzaak gevonden met het AB en de brief aan CLW. Ter controle, is er nog iets wat ik moet weten voor de brief aan de Kamer?

Groet,

(10)(2e)

(10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 24 maart 2020 15:27

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

CC: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
<(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: FW: Kamerbrieven

Hoi (10)(2e),

We spraken gisteren al over de Kamerbrieven die bij (10)(2e) liggen en die jij wellicht van haar over zou kunnen nemen. Ik had eerder (10)(2e) hiervoor benaderd, maar die is (ook) in gesprek met (10)(2e) over bepaalde werkzaamheden die hij op gaat pakken en gaf aan nu geen zekerheid te kunnen geven over de ruimte die hij heeft. Het gaat om de volgende twee brieven:

- een toezegging: zie antwoord 7 van de beantwoording van de kamervragen (zie bijlage) waarin is aangegeven dat de Kamer zal worden geïnformeerd als het OM een vervolgingsbeslissing heeft genomen ten aanzien van de CLW. Dat is inmiddels het geval. Coöperatie Laatste Wil (CLW) wordt niet strafrechtelijk vervolgd (stavaza eind 2019, ambtsbericht ontvangen);

Buiten reikwijdte verzoek

Groeten

(10)(2e)

Met vriendelijke groet,

mr (10)(2e)

(10)(2e)

.....
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

.....
M (10)(2e)

(10)(2e)@minvenj.nl
www.rijksoverheid.nl/jenv

.....
Voor een rechtvaardige en veilige samenleving
.....

To: (10)(2e) - BD/DWJZ/SSR(10)(2e)@minjenv.nl; (10)(2e) -
BD/DRC/GC(10)(2e)@minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Mon 4/6/2020 9:32:20 AM
Subject: FW: CLW
Received: Mon 4/6/2020 9:32:20 AM
AB.pdf

Beste (10)(2e) en (10)(2e),

Afgelopen januari hebben we bijgaand Ambtsbericht ontvangen van het OM naar aanleiding van de handleiding van Coöperatie Laatste Wil. In antwoorden op Kamervragen is toegezegd de Kamer te informeren over de uitkomst van de afweging van het Openbaar Ministerie (OM) over het al dan niet starten van een strafrechtelijk onderzoek naar het handelen van CLW. Ik ben met die brief bezig omdat (10)(2e) er niet aan toekomt. (10)(2g)/(11)(1)

(10)(2g)/(11)(1)

Ik hoor het graag.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
DGRR - DJOA

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

M (10)(2e)
(10)(2e)@minjenv.nl
Let op nieuw emailadres!
www.rijksoverheid.nl/venj

Voor een veilige en rechtvaardige samenleving

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Verzonden: maandag 6 april 2020 11:23
Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Onderwerp: RE: CLW

Ha (10)(2e),

Je zou dit voor advies kunnen voorleggen aan (10)(2e) (DWJZ).

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: maandag 6 april 2020 11:21

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
<(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: CLW

Hoi (10)(2e) en (10)(2e),

Ik heb een Kamerbrief geschreven nav bijgaand AB omdat dit in Kamervragen was toegezegd. Toegezegd was dat de Kamer over de uitkomst van het OM zou worden geïnformeerd. De brief blijft hangen op het slot van het AB

(10)(2e)

(10)(2g)/(11)(1)

Ik hoor het graag.

Groet,

(10)(2e)

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl; (10)(2e) -
BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Mon 4/6/2020 9:36:13 AM
Subject: RE: CLW
Received: Mon 4/6/2020 9:36:13 AM

Ja, klopt.

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Verzonden: maandag 6 april 2020 11:36

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Onderwerp: RE: CLW

Dank, heb (10)(2e) en (10)(2e) gelijk gemaïld. Bij VWS is dat (10)(2e) (zag ik in DJ)?

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e) @minjenv.nl>

Verzonden: maandag 6 april 2020 11:26

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e) @minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

<(10)(2e) @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: CLW

Eens en wellicht ook goed om even contact te leggen met VWS voor de beleidsmatige kant. Heb je ook (10)(2e) al gesproken?

Met vriendelijke groet,

mr. (10)(2e)
(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
Afdeling Juridische, Bestuurlijke en Operationele Zaken
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | N19
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag T 070 370 61 34

T (10)(2e)
(10)(2e) @minjenv.nl
www.rijksoverheid.nl/venj

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl; (10)(2e) -
BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Mon 4/6/2020 9:36:19 AM
Subject: RE: CLW
Received: Mon 4/6/2020 9:36:20 AM

Yes, klopt!

Succes en als ik nog iets kan doen of moet meelezen, let me know!

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Verzonden: maandag 6 april 2020 11:36

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Onderwerp: RE: CLW

Dank, heb (10)(2e) en (10)(2e) gelijk gemaaild. Bij VWS is dat (10)(2e) (zag ik in DJ)?

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e) @minjenv.nl>

Verzonden: maandag 6 april 2020 11:26

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e) @minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
<(10)(2e) @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: CLW

Eens en wellicht ook goed om even contact te leggen met VWS voor de beleidsmatige kant. Heb je ook (10)(2e)
al gesproken?

Met vriendelijke groet,

mr. (10)(2e)
(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden

Afdeling Juridische, Bestuurlijke en Operationele Zaken

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | N19

Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag T 070 370 61 34

T (10)(2e)
(10)(2e) @minjenv.nl

www.rijksoverheid.nl/venj

Woensdag afwezig

(10)(2e)	(10)(2e)	
(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)
(10)(2e)		
(10)(2e)		
(10)(2e)	(10)(2e)	
(10)(2e)	(10)(2e)	
(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)
(10)(2e)	Duplicaat	(10)(2e)
(10)(2e)	(10)(2e)	
(10)(2e)		
(10)(2e)		
(10)(2e)		

To: (10)(2e)@minvws.nl (10)(2e)@minvws.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Mon 4/6/2020 9:42:03 AM
Subject: Handleiding CLW
Received: Mon 4/6/2020 9:42:03 AM
[AB.pdf](#)

Beste (10)(2e),

Afgelopen januari heb je van mijn collega (10)(2e) bijgaand AB doorgestuurd gekregen. In antwoorden op Kamervragen van jouw minister is toegezegd dat JenV de Kamer informeert over de uitkomst van de afweging van het Openbaar Ministerie (OM) over het al dan niet starten van een strafrechtelijk onderzoek naar het handelen van Coöperatie Laatste Wil. Omdat (10)(2e) er niet aan toekomt om die brief te schrijven doe ik dat nu.

(10)(2g) (11)(1)

Ik hoor het graag van je.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

.....
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
DGRR - DJOA

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

.....
M (10)(2e)
(10)(2e)@minjenv.nl

Let op nieuw emailadres!

www.rijksoverheid.nl/venj

.....
Voor een veilige en rechtvaardige samenleving
.....

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e)@minjenv.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e)@om.nl; (10)(2e) (10)(2e)@om.nl
From: (10)(2e)
Sent: Tue 4/7/2020 6:28:29 AM
Subject: RE: Kamerbrief CLW handleiding
Received: Tue 4/7/2020 6:28:32 AM

Ha (10)(2e),

Dank voor je update!

Hartelijke groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Datum: 7 april 2020 om 07:54:59 CEST

Aan: (10)(2e)

CC: (10)(2e)

Onderwerp: RE: Kamerbrief CLW handleiding

Hoi (10)(2e),

Excuus, ik zie dat ik niet meer naar je had gereageerd. Dank voor je wijzigingen en opmerkingen. Ik heb ze allemaal overgenomen. Met het laatste punt ben ik aan de slag gegaan en daarom ligt de brief nu stil. Omdat ik totaal niet in het onderwerp zit moest ik dit neerleggen bij VWS, wetgeving en beleid. Ik heb van beleid reactie, ik wacht nog op VWS. Reactie van beleid is dat met wat de overheid nu allemaal doet, met name VWS, al aan de algemene verplichting van de overheid ter bescherming van het recht op leven wordt voldaan.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e)

Verzonden: maandag 6 april 2020 21:25

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

CC: (10)(2e)

Onderwerp: RE: Kamerbrief CLW handleiding

Ha (10)(2e),

Lukt het met jullie brief aan de Kamer?

Met hartelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplcaat

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

0203

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

Duplicaat

To: Parlementair Secretaris – DBO[(10)(2e)]@minjenv.nl]
Cc: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ[(10)(2e)]@minjenv.nl]; [(10)(2e)] -
BD/DJOA/JBOZ[(10)(2e)]@minjenv.nl]
From: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ
Sent: Tue 4/7/2020 9:12:55 AM
Subject: Wil_een_handleiding_online_heeft_gezet_waarmee_het_mogelijk_is_om_een_leven_te_beëindigen (003).pdf
Received: Tue 4/7/2020 9:12:56 AM
Wil een handleiding online heeft gezet waarmee het mogelijk is om een leven te beëindigen (003).pdf

Hoi [(10)(2e)],

Zoals zojuist telefonisch afgesproken doe ik je hierbij de beantwoording van de set Kamervragen toekomen waarbij de MJenV een toezegging heeft gedaan. Het verzoek is om deze toezegging op te nemen in Paminco en wij zullen vervolgens hiervoor een geplande brief aanmaken in Paminco. Het gaat om de beantwoording van vraag 7 (zie kader).

Dank en groetjes,

[(10)(2e)]

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl; (10)(2e)
BD/DWJZ/SSR (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DRC/GC
Sent: Tue 4/7/2020 9:38:31 AM
Subject: RE: CLW
Received: Tue 4/7/2020 9:38:32 AM

Ha (10)(2e),

Ik denk dat het inderdaad niet nodig is om over wat ik schreef (allemaal VWS-dingen) iets op te nemen. De Kamer is ermee bekend.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Verzonden: dinsdag 7 april 2020 11:23

Aan: (10)(2e) - BD/DRC/GC; (10)(2e) - BD/DWJZ/SSR

Onderwerp: RE: CLW

Beste (10)(2e),

Dank voor je snelle reactie. Ik zit niet goed in het onderwerp, neem dit even van (10)(2e) over, maar ik begrijp uit jouw antwoord dat we als overheid genoeg doen wat betreft de algemene verplichting. Ben jij van mening dat we hier iets over moeten melden in de brief? Bijgaand de concept brief, ik heb er nu niets over opgenomen omdat er dus allerlei trajecten lopen maar er niet iets nieuws over te melden is.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DRC/GC <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: maandag 6 april 2020 12:30

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DWJZ/SSR

<(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: CLW

Beste (10)(2e),

De brief van het OM (10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2e)

VWS organiseert een 'brede maatschappelijke discussie over waardig ouder worden, de reikwijdte van de euthanasiewet en het onderwerp 'voltooid leven' (zie regeerakkoord). VWS stel voor 'waardig sterven' als overkoepelend thema voor voor die maatschappelijke dialoog. Ook is een Argumentenkaart ontwikkeld rond voltooid leven.

Ook heeft VWS een onderzoek laten doen naar euthanasieverzoeken van psychiatrisch patiënten bij de Levenseindekliniek, om meer zicht te krijgen op de kenmerken van deze groep patiënten (leeftijd, diagnose, houding van psychiater tov verzoek, betrokkenheid huisarts etc.).

VWS heeft ook toegespitste informatie over 'levenseinde en euthanasie' op rijksoverheid.nl geplaatst.

Groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)
(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)
(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)
(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
Cc: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ
Sent: Wed 4/8/2020 9:55:27 AM
Subject: FW: Wil een handleiding online heeft gezet waarmee het mogelijk is om een leven te beëindigen (003).pdf
Received: Wed 4/8/2020 9:55:28 AM

Hoi (10)(2e),
Onderstaand brief heb ik opgevoerd.
Wil jij kijken naar de einddatum?
Groetjes, (10)(2e)

Van: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ

Verzonden: woensdag 8 april 2020 10:09

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

CC: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ

Onderwerp: RE: Wil een handleiding online heeft gezet waarmee het mogelijk is om een leven te beëindigen (003).pdf

Hoi (10)(2e),
Zie onderstaand bericht van (10)(2e). Ik kan de brief opvoeren zonder toezegging. Mee eens?
Groetjes, (10)(2e)

Van: Parlementair Secretaris – DBO <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 8 april 2020 09:29

Aan: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Wil een handleiding online heeft gezet waarmee het mogelijk is om een leven te beëindigen (003).pdf

Hoi (10)(2e),
Volgens mij zijn de toezeggingen in Paminco alleen uit de debatten. Kan je de geplande brief niet zonder een toezegging in Paminco zetten?

Groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Bestuursondersteuning (DBO)
Afdeling Advies

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Kamer N08.152
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

M (10)(2e)
(10)(2e) @minjenv.nl

Van: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 april 2020 11:13

Aan: Parlementair Secretaris – DBO <(10)(2e)@minjenv.nl>

CC: DGRR Parlementair - DGRR/BJZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
<(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: Wil een handleiding online heeft gezet waarmee het mogelijk is om een leven te beëindigen (003).pdf

Hoi (10)(2e),
Zoals zojuist telefonisch afgesproken doe ik je hierbij de beantwoording van de set Kamervragen toekomen waarbij de MJenV een toezegging heeft gedaan. Het verzoek is om deze toezegging op te nemen in Paminco en wij zullen vervolgens hiervoor een geplande brief aanmaken in Paminco. Het gaat om de beantwoording van vraag 7 (zie kader).

Dank en groetjes,

(10)(2e)

To: (10)(2e) <(10)(2e)@raadrvs.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Thur 4/9/2020 9:25:23 AM
Subject: RE: nog een vergeten vraag
Received: Thur 4/9/2020 9:25:23 AM
Kamerbrief CLW 09042020.docx

Hoi (10)(2e),

Dank voor jullie opmerkingen, ik heb deze overgenomen. Wij zullen inderdaad CLW informeren als de brief naar de Kamer gaat.

Vriendelijke groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e)

Verzonden: woensdag 8 april 2020 14:09

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

CC: (10)(2e)

Onderwerp: nog een vergeten vraag

Hoi (10)(2e),

Vergeet nog een vraag door te geven: informeren jullie als JenV de CLW ook zodra deze Kamerbrief naar buiten gaat?

Hoor graag hier nog antwoord op,

Met groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e)

Verzonden: woensdag 8 april 2020 14:01

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

CC: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Handleiding CLW tussenbericht

Hoi (10)(2e),

Hierbij onze reactie, afgestemd met ons afdelingshoofd. Er is volgens ons niets nieuws om toe te voegen aan deze Kamerbrief. Wel hebben we een paar opmerkingen, die vind je in de bijlage.

Met groet,

(10)(2e)

Dr. (10)(2e) (10)(2e)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Publieke Gezondheid, cluster ethiek |

Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |

(10)(2e) | (10)(2e)@minvws.nl | www.rijksoverheid.nl

Werkdagen: maandag t/m vrijdag. Woensdagmiddag werk ik niet.

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: woensdag 8 april 2020 13:08

Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@raadrvs.nl>

Onderwerp: RE: Handleiding CLW tussenbericht

Hoi (10)(2e),

Dank voor je bericht, dan wacht ik dat nog even af!

Groet,

(10)(2e)

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@raadrvs.nl>

Datum: woensdag 08 apr. 2020 12:51 PM

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Handleiding CLW tussenbericht

Beste (10)(2e),

Ik heb er vanmorgen naar gekeken, maar wacht nog op reactie van mijn manager die meeleest. Ik wacht dat nog af, maar zit er achteraan en reactie komt dus zsm.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

(10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

Vanaf hier Duplicaat (Inventarisatie VWS)

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

Beste (10)(2e),

Ik cc mijn collega (10)(2e) hier graag in. Ik ben zelf momenteel druk met de COVID-19 crisis. Zij kan je vraag hopelijk beantwoorden.

Hartelijke groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 april 2020 12:50

Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Handleiding CLW

Beste (10)(2e),

Vanuit beleid is bij mij aangegeven dat er al allerlei trajecten lopen, vooral op VWS terrein, waardoor wij als overheid aan de algemene verplichting van artikel 2 EVRM voldoen. Ook werd aangegeven dat er dus niets nieuws hierover aan de Kamer is te melden. Ik neem daarom hierover niets op in de brief aan de Kamer maar hou het bij de uitkomst van de afweging van het OM. Bijgaand tref je de concept brief. Mocht je op- of aanmerkingen hebben bij de brief, dan hoor ik het graag uiterlijk morgenochtend. Dan zal ik de brief de lijn in doen.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e) @om.nl; (10)(2e) (10)(2e) @om.nl
From: (10)(2e)
Sent: Thur 4/9/2020 9:39:36 AM
Subject: RE: Kamerbrief CLW handleiding
Received: Thur 4/9/2020 9:39:39 AM

Dank (10)(2e). Groet, (10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Datum: 9 april 2020 om 11:29:05 CEST
Aan: (10)(2e)
CC: (10)(2e)
Onderwerp: RE: Kamerbrief CLW handleiding

Hoi (10)(2e),

De brief is inmiddels afgestemd met VWS. Zij hadden nog een paar wijzigingen. Bijgaand de brief die hier de lijn in gaat.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e)

Verzonden: dinsdag 7 april 2020 08:28

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

CC: (10)(2e)

Onderwerp: RE: Kamerbrief CLW handleiding

Ha (10)(2e),

Dank voor je update!

Hartelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

Duplicaat

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl]
From: (10)(2e) - BD/DBO/ADVIES
Sent: Tue 4/14/2020 9:15:38 AM
Subject: Kamerbrief CLW 09042020
Received: Tue 4/14/2020 9:15:39 AM
Kamerbrief CLW 09042020.docx

Hi (10)(2e),

Ik zag de brief over CWL in DJ en had nog een vraag bij de passage over de strafbare hulp, daar blijft het oordeel nu een beetje in het midden, zouden we daar nog iets concreter in kunnen zijn?

Groeten,

(10)(2e)

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
Cc: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Wed 4/15/2020 10:44:57 AM
Subject: RE: Brief CLW
Received: Wed 4/15/2020 10:44:58 AM

Als er niemand daadwerkelijk is overleden, is er geen sprake van zelfdoding en dus ook geen strafbare hulp bij zelfdoding. Zal even nagaan later vanmiddag (10)(2e) hoe we dat eerder precies hebben geformuleerd...

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e) @minjenv.nl>
Datum: woensdag 15 apr. 2020 8:07 AM
Aan: (10)(2e) <(10)(2e) @raadrvs.nl>, (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e) @minjenv.nl>, (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e) @minjenv.nl>, (10)(2e) - BD/DRC/GC <(10)(2e) @minjenv.nl>
Onderwerp: Brief CLW

Hoi allen,

Vanuit DBO is de vraag bij de brief over de handleiding van CLW gekomen waarom hulp bij zelfdoding niet strafbaar wordt gesteld zonder dat er iemand daadwerkelijk is overleden. Nu kan het OM pas vervolging instellen als er iemand is overleden, een poging is niet strafbaar. Ik kan mij voorstellen dat deze vraag al eens eerder is opgekomen maar dat hier niet voor is gekozen. Is deze vraag inderdaad al eens eerder gesteld en wat was ons antwoord hier op?

Vriendelijke groet,

(10)(2e)

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

To: (10)(2e) - BD/DBO/ADVIES (10)(2e)@minjenv.nl
Cc: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e)@minjenv.nl; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e)@minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Thur 4/16/2020 11:19:47 AM
Subject: Brief CLW
Received: Thur 4/16/2020 11:19:48 AM

Ha (10)(2e),

Ik begreep van (10)(2e) dat jij je n.a.v. de brief over de handleiding van CLW hebt afgevraagd waarom hulp bij zelfdoding niet strafbaar wordt gesteld zonder dat er iemand daadwerkelijk is overleden. Nu kan het OM pas vervolging instellen als er iemand is overleden, een poging is niet strafbaar.

Voor het antwoord op deze vraag moeten we heel ver terug de geschiedenis in, namelijk naar het jaar vergaderjaar 1879-1880. Bij de invoering van het toen geldende wetboek van strafrecht is o.a. gedebatteerd over de vraag of poging tot zelfdoding ook strafbaar gesteld moet worden. Men heeft er toen voor gekozen om dit niet te doen. Een poging tot zelfdoding (lees: een mislukte zelfdoding) werd door de toenmalige minister Modderman gezien als iets ridicuuls. Daarbij vond men het onpraktisch om "de hulp bij" strafbaar te stellen, als het slechts bij een poging tot zelfdoding blijft. Ook was men bang dat vervolging van de persoon die iemand had geholpen bij zijn poging tot zelfdoding zonder dat diegene daaraan was overleden, ertoe zou leiden dat diegene nog een poging zou doen om zelfmoord te plegen, dit om te laten zien dat het hem wel zou lukken (dit heeft weer te maken de bestempeling van een mislukte zelfdoding als "ridicuul").

Voor zover wij kunnen nagaan is het eventueel strafbaar stellen van poging tot zelfdoding en de hulp daarbij daarna niet meer aan de orde geweest.

Tot zover dit stukje parlementaire geschiedenis. Voor de liefhebber het Kamerstuk uit 1879:

https://repository.overheid.nl/frbr/sgd/18791880/0000403811/1/pdf/SGD_18791880_0000403.pdf

Met vriendelijke groet,

mr. (10)(2e)
(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
Afdeling Juridische, Bestuurlijke en Operationele Zaken
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | N19
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag T (10)(2e)

T (10)(2e)
(10)(2e)@minjenv.nl
www.rijksoverheid.nl/venj
Woensdag afwezig

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ[(10)(2e)@minjenv.nl]
Cc: (10)(2e) - BD/DCOM/P&B[(10)(2e)@minjenv.nl]
From: (10)(2e) - BD/DBO/ADVIES
Sent: Wed 4/29/2020 3:37:16 PM
Subject: DigiJust document 'Kamerbrief afweging OM inzake handleiding Coöperatie Laatse Wil'
Received: Wed 4/29/2020 3:37:17 PM
Kamerbrief CLW 09042020.docx

Ha (10)(2e),

Mjenv is akkoord met bijgaande brief, met een hele kleine aanpassing, zie tracks.

Kan de brief morgen naar de TK? En hebben jullie nog voorkeur voor tijdstip verzending?

Buiten reikwijdte

Groeten,

(10)(2e)

To: TWEEDE KAMER[(10)(2e)]@TWEDEKAMER.NL]
Cc: [(10)(2e)] - BD/DJOA/AJO[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/AJO[(10)(2e)]@minjenv.nl; BD-Parlementaire Contactpersonen[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/AJO[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/AJO[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/AJO[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/JBOZ[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DJOA/JBOZ[(10)(2e)]@minjenv.nl; MVJDBO - DBO[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)] - BD/DVB/IV[(10)(2e)]@minjenv.nl; [(10)(2e)]@MINAZ.NL[(10)(2e)]@MINAZ.NL]
From: [(10)(2e)]@minjenv.nl
Sent: Thur 4/30/2020 1:48:22 PM
Subject: TK Handleiding Coöperatie Laatste Wil
Received: Thur 4/30/2020 1:48:23 PM
TK Handleiding Coöperatie Laatste Wil.docx

To: (10)(2e)@laatstewil.nu; (10)(2e)@laatstewil.nu; (10)(2e)@laatstewil.nu; (10)(2e)@laatstewil.nu
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Thur 4/30/2020 2:33:11 PM
Subject: Brief aan de Tweede Kamer
Received: Thur 4/30/2020 2:33:11 PM
[TK Handleiding Coöperatie Laatste Wil.docx](#)
[ah-tk-20192020-295.pdf](#)

Geachte heer (10)(2e) en mevrouw (10)(2e),

Hierbij informeer ik u over een brief van de minister van Justitie en Veiligheid die zojuist aan de Tweede Kamer is gestuurd. In de brief, zie bijlage, wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomst van de afweging van het Openbaar Ministerie over het al dan niet starten van een strafrechtelijk onderzoek naar het handelen van Coöperatie Laatste Wil. Over deze uitkomst bent u door het Openbaar Ministerie bij brief van 15 januari 2020 geïnformeerd (kenmerk 1602/167). Het informeren van de Tweede Kamer over de afweging van het Openbaar Ministerie is door de Minister van VWS toegezegd in antwoorden op Kamervragen van het CDA van 4 september 2019, zie ook bijgaand.

Ik hoop u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

.....
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
DGRR - DJOA

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

.....
M (10)(2e)
(10)(2e)@minjenv.nl
Let op nieuw emailadres!
www.rijksoverheid.nl/venj

.....
Voor een veilige en rechtvaardige samenleving
.....

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e)
Sent: Thur 4/30/2020 3:13:53 PM
Subject: RE: nog een vergeten vraag
Received: Thur 4/30/2020 3:13:57 PM

Ha (10)(2e),
Dank voor de info!
Groet,
(10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ

Verzonden: donderdag 30 april 2020 16:34

Aan: (10)(2e)

Onderwerp: RE: nog een vergeten vraag

Hoi (10)(2e),
Bijgaande brief aan de TK is zojuist verstuurd. CLW is geïnformeerd over de brief.
Groet,
(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

Duplicaat

To: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Cc: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@raadrvs.nl>
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Thur 4/30/2020 3:38:55 PM
Subject: RE: Standpunt OM inzake uitspraak HR
Received: Thur 4/30/2020 3:38:57 PM
[TK Handleiding Coöperatie Laatste Wil](#)

Ha (10)(2e),

Ik heb het standpunt inmiddels in concept van het OM ontvangen en ben deze nu aan het bestuderen. Zodra ik de getekende versie ontvang en deze met onze minister heb kunnen delen, zal ik jullie ook een kopie sturen. De brief over de CLW is vandaag aan de Kamer verzonden, ik heb hierover ook nog contact gehad met het OM. Met vriendelijke groet,

mr. (10)(2e)
(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
Afdeling Juridische, Bestuurlijke en Operationele Zaken
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | N19
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag T 070 370 61 34

T (10)(2e)
(10)(2e)@minjenv.nl
www.rijksoverheid.nl/venj

Woensdag afwezig

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: donderdag 30 april 2020 08:45

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

CC: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: Standpunt OM inzake uitspraak HR

Hoi (10)(2e) en (10)(2e),

Ik weet niet zeker of jullie hier nu mee bezig zijn, maar ik heb begrepen van het OM dat zij vrijdag aan Grapperhaus hun standpunt sturen over de uitspraak van de HR inzake euthanasie bij vergevorderde dementie. Zouden jullie die ook aan ons kunnen sturen ter informatie?

Verder vroeg het OM zich af of de Kamerbrief over CLW al uit is? Ik weet daar niet de laatste stavaza van. Een beetje gek dat die vraag van het OM nu via ons bij jullie belandt, maar goed...

Hoor het graag!

(10)(2e)

Mw (10)(2e) | (10)(2e)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Publieke Gezondheid, cluster ethiek |

Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |

• (10)(2e) | (10)(2e)@minvws.nl | www.rijksoverheid.nl |

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e)
Sent: Fri 5/1/2020 8:37:44 AM
Subject: RE: Kamerbrief CLW handleiding
Received: Fri 5/1/2020 8:37:46 AM

Ha (10)(2e), ja dankjewel! Gr, (10)(2e)

Van: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Datum: 1 mei 2020 om 08:00:50 CEST
Aan: (10)(2e)
CC: (10)(2e)
Onderwerp: RE: Kamerbrief CLW handleiding

Hoi (10)(2e),

Volgens mij had (10)(2e) jullie gisteren al gecontact maar gister middag is de brief over CLW naar de Kamer gegaan.

Groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Duplicaat

Duplicaat

To: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
Cc: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl; (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ (10)(2e) @minjenv.nl
From: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ
Sent: Fri 5/1/2020 2:16:39 PM
Subject: FW: 2884193 Akkoord MJenV
Received: Fri 5/1/2020 2:16:40 PM
[2884193 Akkoord MJenV.pdf](#)

Ha (10)(2e),

Van DBO ontving ik bijgesloten Kamerbrief met een handgeschreven akkoord en een tekstsuggestie van de bewindspersoon.

Vr, gr, (10)(2e)

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: MVJDBO - DBO <(10)(2e)@minjenv.nl>

Verzonden: vrijdag 1 mei 2020 15:11

Aan: (10)(2e) - BD/DJOA/JBOZ <(10)(2e)@minjenv.nl>

Onderwerp: 2884193 Akkoord MJenV

Beste collega,

Bijgaand akkoord van MJenV.

De zaak is afgeschermd, is het mogelijk dat u het bovenstaande stuk in digijust kan hangen?

Alvast bedankt,

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)
(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Bestuursondersteuning
MenB
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

T 070 370 60 02

M (10)(2e)

(10)(2e)@minjenv.nl

www.rijksoverheid.nl/jenv

Voor een rechtvaardige en veilige samenleving .....

E-mail

(10)(2e) consumentenbond.nl

Telefoonnummer

+31 70-4454343

Uw kenmerk

Ons kenmerk

CJAKOBS/80010

Datum: 22 februari 2019

Onderwerp: bestellen geneesmiddelen via internet

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De heer mr. drs. B.J. Bruins

Postbus 20350

2500 EJ DEN HAAG

Geachte heer Bruins,

De Consumentenbond deed in 2018 onderzoek naar het bestellen van receptmedicijnen zonder doktersvoorschrift en stuitte op tientallen illegale online aanbieders. Bij 12 nationaal en internationaal opererende online aanbieders bestelden onze onderzoekers undercover in totaal 20 receptmedicijnen. Het ging om onder meer slaap- en kalmeringspillen, antibiotica en kankermedicijnen. Sommige in heel zware doseringen die in Nederland normaal niet worden verstrekt. Bij twee bestellingen werden er gratis erectiepillen meegeleverd.

Aan het bestellen van geneesmiddelen via internet zijn zowel gemak als gevaren voor de consument verbonden.

Gevaren vanuit het oogpunt van veilige zorg zijn er ons inziens tweërlei. De herkomst van het middel is onduidelijk; daardoor is ook de samenstelling veelal onduidelijk en kunnen de condities bij bewaren en vervoer van het middel te wensen overlaten, met negatieve invloed op de kwaliteit van het middel. Doordat het ook om receptgeneesmiddelen gaat, waarbij de betrokkenheid van een arts matig ingevuld is, is er te weinig controle op mogelijke gevaren voor de consument door interactie van geneesmiddelen en/of mogelijke bijwerkingen.

In Nederland is er al jaren veel aandacht vanuit het ministerie, de inspectie, de douane en alle andere stakeholders voor de problemen met het bestellen van geneesmiddelen via internet. Veel activiteiten zijn er op gericht te voorkomen dat medicijnen via internet besteld worden.

Wij roepen u desondanks op om de Inspectie doortastend te laten optreden tegen deze illegale activiteiten en die acties van de IGJ te laten verbreden naar meer dan alleen reageren op meldingen. Een voortdurende monitoring van het aanbod op internet en optreden tegen malafide aanbieders is daarbij noodzakelijk.

Daarnaast vragen wij aandacht voor het dichten van de mazen in de (internationale) wetgeving op dit gebied. Een constructie zoals omschreven in het artikel waarbij sprake is van een Roemeense arts die voor een Britse internetapotheek het recept uitschrijft, is niet acceptabel en zou in internationaal verband tegengegaan moeten worden.

Aan de andere kant begrijpen wij de problemen door de overvloed van het aanbod en het gemak waarmee professioneel ogende websites in de markt gezet worden.

consumentenbond

Meer inspanning zal wat ons betreft ook moeten gaan naar gerichtere voorlichting aan het publiek over het fenomeen internetfarmacie. Daarbij moet vooral gemikt worden op informatie op het moment dat het ertoe doet: het moment dat de consument surft op internet. Een inspanning op dit terrein van gezamenlijke partijen is daarbij nodig. Met de bestaande inspanningen worden consumenten nog onvoldoende bereikt.

Wij verzoeken u om hernieuwd partijen bij elkaar te brengen om een langlopende publiekscampagne op te zetten en te kijken naar mogelijkheden om op een publieksvriendelijke manier consumenten die geneesmiddelen via internet willen bestellen, te helpen de juiste keuze te maken.

Wij zijn graag bereid daarin een bijdrage te leveren.

Met vriendelijke groet,
Consumentenbond

(10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)

Bijlagen:

- Pdf publicatie
- Excel sheet nadere resultaten